

HEEL EINDHOVEN BEWEEGT!

Sport- en bewegvisie
2021-2025

EINDHOVEN

VOORWOORD WETHOUDER SPORT

In de afgelopen 2,5 jaar heb ik de sportstad Eindhoven goed leren kennen. Ik ben onder de indruk van de vele bevlogen vrijwilligers die ik heb gesproken, de enthousiaste kinderen die ik overal heb zien rondrennen en de fantastische sportevenementen die ik heb meegemaakt, zoals de Euro Hockey League en de Swimming World Cup.

Iedere dag opnieuw ervaar ik de enorme maatschappelijke waarde die sport heeft voor onze stad en de bredere regio. En ik zie dat we ons daar gelukkig ook meer dan ooit van bewust zijn. Bewegen en sporten leveren een fundamentele bijdrage aan de gezondheid van onze inwoners, de vitaliteit van onze stad en aan een brede welvaart. COVID-19 heeft nog eens extra laten zien welk belang we met z'n allen hechten aan het samen bewegen en sporten. Laten we voortbouwen op die positieve energie en Eindhoven nog steviger positioneren als vitale stad met actieve en gezonde inwoners.

Er gebeurt in Eindhoven ontzettend veel op het gebied van bewegen en sporten. Daar mogen we trots op zijn. Er wordt volop geïnnoveerd en geïnspireerd. Bijvoorbeeld met aantrekkelijke sportevenementen, waar onze topsporters en talenten kunnen schitteren. In de openbare ruimte, waar steeds meer elementen worden toegevoegd om mensen uit te dagen om in beweging te komen, onder meer in het Urban Sport Park. Of bij de vele sportverenigingen die onze stad rijk is, de absolute basis van ons sportaanbod, waar ieder jaar weer een grote groep kinderen leert om met plezier te sporten. Met dank aan de onvermoeibare en gouden inzet van vrijwilligers.

Toch zijn we nog niet waar we willen zijn. Er is namelijk nog steeds een groep Eindhovenaren die niet sport en onvoldoende beweegt. Met deze sport- en beweegvisie gaan we er extra op inzetten om juist ook deze inwoners in beweging te krijgen. Dat doen we onder meer door sportverenigingen meer prikkels te geven om te floreren, extra inzet op een leuk, passend en toegankelijk aanbod in de buurt, door een aanpak gericht op middelbare scholieren en op senioren en door pop-up sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte. We gaan de komende jaren aan de slag met 5 ambities en 24 bijbehorende doelen. Daarmee geven we een duidelijke, concrete richting aan onze inzet. En laten we zien dat we het thema van bewegen en sporten heel serieus (blijven) nemen.

Ik geloof ontzettend in de verbindende kracht van sport. Bewegen en sporten gaat ook, of misschien wel juist, om verbinding en elkaar ontmoeten. Familie, vrienden, de buurt. Het sociale aspect van sporten is essentieel voor het bindweefsel in onze stad. Deze visie had niet tot stand kunnen komen zonder de inbreng van onze partners en vrijwilligers in de stad. De Eindhovense Sportraad, sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders, onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsinstellingen, kennisinstellingen en bedrijven; hun inzet is voor ons onmisbaar. Ik blijf de komende periode nadrukkelijk de samenwerking met deze partijen opzoeken, onder meer via het Lokaal Sportakkoord Eindhoven. Want alleen samen krijgen we heel Eindhoven in beweging. Als wethouder Sport ga ik voor niets minder.

Stijn Steenbakkers
Wethouder Sport

INHOUD

HEEL EINDHOVEN BEWEEGT!

Sport- en bewegvisie 2021-2025

Voorwoord wethouder Sport

1. Inleiding	4
1.1. Een nieuwe sport- en bewegvisie in een bijzondere tijd	
1.2. Onze drijfveren	
1.3. Onze rol	
1.4. De functie van deze sport- en bewegvisie	
1.5. De relatie met het Lokaal Sportakkoord Eindhoven	
2. Bouwstenen	7
2.1. Wat kenmerkt de Eindhovense sport- en beweeginfrastructuur?	
2.2. Een veranderende context: welke trends en ontwikkelingen beïnvloeden ons sport- en bewegbeleid?	
2.3. Wat hebben we geleerd van de sport- en bewegvisie 2016-2020?	
2.4. Onze startpositie: waar staan we nu?	
2.5. Hoe is er vormgegeven aan samenspraak met de stad?	
3. Missie, ambities en doelen	16
3.1. Missie	
3.2. Ambities en doelen	
4. Kapstok voor het uitvoeringsprogramma	35

1

INLEIDING

1.1. Een nieuwe sport- en beweegvisie in een bijzondere tijd

De basis voor deze visie is gelegd in 2020, het jaar waarin we wereldwijd werden geconfronteerd met de COVID-19-crisis. Om verspreiding van het virus tegen te gaan, werden verregaande maatregelen getroffen. Ook de sportsector werd hard geraakt. Alle sportaccommodaties in Eindhoven gingen op slot en wekenlang was het niet toegestaan om in teamverband te sporten. De gevolgen zullen ook in de nieuwe beleidsperiode nog voelen merkbaar zijn. In welke mate, hangt af van het verdere verloop van de crisis. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe ingrijpender de gevolgen voor onze sport- en beweeginfrastructuur. Er zijn zorgen dat de gezondheidsverschillen in onze stad groter worden door deze crisis. Daarom vinden we het belangrijk om juist nu een nieuwe visie vast te stellen. De COVID-19-crisis heeft de grote waarde van sport en bewegen nog eens onderstreept. We willen de blik vooruit richten en samen blijven werken om onze ambities te realiseren. Deze visie geeft richting aan het beleid voor de komende jaren, vanuit de realiteit van vandaag.

1.2. Onze drijfveren

Bewegen en sporten zijn onmisbaar voor een gezonde en actieve leefstijl. Voldoende bewegen heeft een positieve impact op zowel de fysieke als mentale gezondheid van onze inwoners. Door een gezonde en actieve

leefstijl zitten mensen beter in hun vel en voelen zij zich fit. Vitale inwoners vormen het fundament van een economisch krachtige, sociale en inclusieve stad. Zij ervaren meer geluk, zijn weerbaarder en beter in staat om mee te doen in de samenleving. Voor kinderen en jongeren geldt bovendien dat bewegen en sporten hen in brede zin perspectief biedt. We vinden het daarom belangrijk dat bewegen en sporten onderdeel is van het dagelijks leven van al onze inwoners. Als onze stad uitnodigt om zelf in beweging te komen én om inspirerende (top)sportevenementen en topsportprestaties te beleven,

Bewegen en sporten als doel én als middel*

Er wordt al jarenlang discussie gevoerd over de vraag of sport vooral een doel of middel is. In Eindhoven omarmen we zowel de intrinsieke als extrinsieke waarde van bewegen en sporten. Dat wil zeggen dat we ze belangrijk vinden vanwege het plezier dat mensen hieraan beleven, maar ook vanwege hun maatschappelijke meerwaarde. Bijvoorbeeld als het gaat om gezondheid en meedoen. De Sport Toekomstverkenning 'Een sportiever Nederland' uit 2018** laat zien dat sport als doel en sport als middel prima in elkaars verlengde kunnen liggen, zolang hier duidelijke keuzes aan ten grondslag liggen. Die verbinding willen we ook in Eindhoven (blijven) maken. De reden dat we als overheid een rol pakken op het gebied van bewegen en sporten, is met name vanwege de maatschappelijke meerwaarde voor de stad. Tegelijkertijd zijn we ervan overtuigd dat plezier beleven de basis vormt om zo veel mogelijk van onze inwoners in beweging te krijgen en houden.

* Nederlandse Sportraad (2020). Speelruimte voor sport.

** RIVM & SCP (2017). Sport Toekomstverkenning 'Een sportiever Nederland'.

draagt dat eraan bij dat mensen met plezier in Eindhoven wonen, werken, leven en elkaar ontmoeten. We zijn blij dat al veel Eindhovenaren plezier beleven aan bewegen en sporten. Dat blijven we faciliteren door onze sport- en beweeginfrastructuur op orde te houden. Juist omdat zij zo'n grote waarde hebben, zou een gezonde en actieve leefstijl voor iedereen vanzelfsprekend en toegankelijk moeten zijn. Ook voor kwetsbare groepen. We willen de kracht van bewegen en sporten nog beter benutten om een bijdrage te leveren aan onze bredere gemeentelijke ambities. Bijvoorbeeld op het terrein van positieve gezondheid, veiligheid, talentontwikkeling, leefbaarheid en gezonde verstedelijking.

Positief gezonde inwoners*

Onze inzet op het gebied van bewegen en sporten vormt een belangrijke bouwsteen van de integrale gezondheidsaanpak, die vanaf 2021 wordt (door) ontwikkeld en waarmee we inzetten op extra gezonde levensjaren voor onze inwoners. In deze aanpak staan de uitgangspunten van positieve gezondheid centraal. Daarbij ligt de nadruk op wat iemand wél kan, op de veerkracht van mensen, op het hebben van regie over de eigen gezondheid. Positieve gezondheid kent zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Bewegen en sporten kunnen op al deze dimensies een positief effect hebben. Positieve gezondheid staat ook centraal in de Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024**. De nota richt zich op vier vraagstukken die met prioriteit moeten worden aangepakt:

1. gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
2. gezondheidsachterstanden verkleinen;
3. druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen; en
4. vitaal ouder worden.

Bij alle vraagstukken is een expliciete rol weggelegd voor bewegen en sporten. Zo kan het versterken van het sport- en beweegaanbod in de omgeving van jongeren en in de ruimtelijke inrichting bijvoorbeeld helpen om de weerbaarheid en veerkracht van jongeren te vergroten. En draagt voldoende lichamelijke activiteit door ouderen eraan bij dat lichamelijke klachten kunnen worden voorkomen of verminderd, waardoor zij zich langer vitaal voelen.

* Loket gezond leven. Positieve gezondheid.

** Ministerie van VWS (2020). Gezondheid breed op de agenda.

1.3. Onze rol

Voor ons als gemeente is een belangrijke rol weggelegd in het mogelijk maken van bewegen en sporten door alle Eindhovenaren. Die inzet past ook bij onze bredere ambities, zoals die bijvoorbeeld zijn vastgelegd in de Eindhovense Omgevingsvisie en de transformatieagenda voor het Sociaal Domein. Vanuit de gemeente initiëren, activeren, regisseren en faciliteren we. We zorgen ervoor dat de sport- en beweeginfrastructuur op orde is en optimaal wordt benut. Dat houdt onder andere in: toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte. Zo maken we het mogelijk om te bewegen en sporten op ieder niveau. We leggen verbindingen tussen partijen, versterken de energie in de stad en leggen er focus op dat juist ook kwetsbare groepen in onze stad met plezier kunnen bewegen en sporten. Onze sportregisseurs zijn hét gezicht van Eindhoven Sport en duidelijk zichtbaar in de wijken, waar zij samen optrekken met de gebiedscoördinatoren. De sport- en beweegaanbieders in de stad zijn voor ons onmisbare partners. Zij zorgen voor een leuk, passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor iedereen. Ook werken we als gemeente intensief samen met partijen buiten het sport- en beweegdomein, zoals onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen. We zijn er namelijk van overtuigd dat juist op het snijvlak van domeinen synergie en resultaat te behalen is. Samen bereiken we meer.

1.4. De functie van deze sport- en beweegvisie

In deze sport- en beweegvisie leggen we vast wat onze gemeentelijke ambities zijn voor de periode van 2021-2025. Deze willen we in samenwerking met onze partners in de stad gaan realiseren. De geformuleerde ambities zijn richtinggevend voor onze eigen inzet en de opdrachten die wij meegeven aan andere partijen. Met concrete doelen geven we hieraan invulling en beschrijven we waar we ons komende jaren extra voor inzetten. Tegelijkertijd blijven we ons richten op onze basisverantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat bestaande sportaccommodaties zo efficiënt mogelijk worden ingezet en dat deze voldoen

aan de gevraagde kwaliteit. Het is voor ons vanzelfsprekend dat we bij de uitvoering van deze visie altijd werken met oog voor duurzaamheid en toegankelijkheid voor iedereen.

Duurzaamheid

We werken in Eindhoven aan een duurzame toekomst. Ook op het gebied van sporten en bewegen dragen we bij aan deze transitie. Onze sportaccommodaties worden, net als de bredere vastgoedportefeuille van de gemeente Eindhoven, stap voor stap verduurzaamd. Bij noodzakelijke vervangingen en nieuwbouw, kiezen we voor een duurzame invulling. Bovendien blijven we proactief zoeken naar mogelijkheden om de verduurzaming van onze accommodaties te versnellen. Daarnaast blijven we innoveren om het energiegebruik terug te dringen. Onder duurzaamheid verstaan wij ook dat we focussen op het creëren van blijvende impact voor onze inwoners. Juist ook omdat we weten dat gezondheid een zaak van de lange adem is. We zijn er trots op dat onze stad veel ruimte biedt voor innovatie en experimenten. Succesvolle initiatieven willen we graag behouden voor de toekomst. Bij het verstrekken van subsidies en opdrachten hebben we dan ook aandacht voor borging.

Bewegen en sporten voor iedereen

In Eindhoven zien we het realiseren van inclusie als een belangrijke gemeentelijke opgave. Te meer omdat onze samenleving steeds diverser wordt. Ook op het gebied van bewegen en sporten vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Dat betekent onder meer dat er verspreid door de stad voldoende sport- en beweegmogelijkheden zijn en dat onze sportaccommodaties voor iedereen toegankelijk zijn. We zetten ook in op het stimuleren van een positief en veilig sport- en beweegklimaat.

1.5. De relatie met het Lokaal Sportakkoord Eindhoven

Begin 2020 is de aftrap gedaan om te komen tot een Lokaal Sportakkoord Eindhoven (LSAE). Naar verwachting wordt dit LSAE begin 2021 gepresenteerd. Het LSAE en deze sport- en bewegvisie zijn nauw met elkaar verweven. Het LSAE is een product van verschillende partijen uit de stad. In dit akkoord maken lokale sport- en beweegaanbieders, onderwijsinstellingen, zorg- en

welzijnsinstellingen, andere maatschappelijke instellingen, bedrijven en de gemeente samen afspraken over hoe gedeelde ambities op het gebied van bewegen en sporten kunnen worden gerealiseerd. De deelnemende partijen hebben ervoor gekozen om te focussen op drie thema's: inclusief bewegen en sporten, van jongs af aan vaardig in bewegen en vitale sport- en beweegaanbieders. Op die thema's worden concrete ambities geformuleerd, waarmee een ambitie-eigenaar en andere partijen aan de slag gaan.

De sport- en bewegvisie is een product van de gemeente Eindhoven en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Door kaders te schetsen, geeft de visie richting aan onze inzet in de komende jaren en de opdrachten die wij meegeven aan andere partijen. Deze inzet vertaalt zich deels naar de gemeentelijke bijdrage aan de uitvoering van het LSAE, maar heeft ook betrekking op een aantal extra thema's, zoals het bredere accommodatiebeleid, sportevenementen en topsport.

2.1. Wat kenmerkt de Eindhovense sport- en beweeginfrastructuur?

Bewegen en sporten zijn onlosmakelijk verbonden met Eindhoven. Ze horen al minimaal 100 jaar bij onze stad. We zijn een sportstad, omdat er in onze stad veel en op hoog niveau wordt gesport. Onze topinfrastructuur maakt dit mogelijk. We zijn ook een sportstad, omdat onze stad iedereen uitdaagt om op zijn eigen manier te in beweging te komen en blijven. Zo kennen we bijvoorbeeld een grote diversiteit aan sport- en beweegaanbieders (waaronder ruim 250 sportverenigingen) en zijn we vooruitstrevend als het gaat om het creëren van een beweegvriendelijke openbare ruimte. Eindhoven is dé stad van Techniek, Design en Kennis (TDK). Passend bij dit TDK-profiel, onderscheiden we ons met innovatie op het gebied van bewegen en sporten. Innovatie om de topsporters in onze stad nog beter te maken en om ervoor te zorgen dat het voor steeds meer inwoners vanzelfsprekend is om plezier te hebben in bewegen en sporten. De urban scene heeft zich ontwikkeld tot een volwaardige sporttak. De afgelopen jaren hebben we stappen gezet om meer ruimte te bieden voor urban sports en culture, zowel in de openbare ruimte als in de vorm van hoogwaardige urban voorzieningen. Naast zwemmen, voetbal en hockey, is urban sports nu gevestigd als één van onze strategische sporten voor evenementen. Ook de komende jaren blijven we bouwen vanuit ons herkenbare profiel.

2.2. Een veranderende context: welke trends en ontwikkelingen beïnvloeden ons sport- en beweegbeleid?

In deze paragraaf beschrijven we kort welke trends en ontwikkelingen er zijn op het gebied van bewegen en sporten in het land en in onze stad. Zij bepalen mede in welk perspectief we ons sport- en beweegbeleid moeten plaatsen. Ook in de sport- en beweegvisie 2016-2020 identificeerden we diverse trends en ontwikkelingen. Het merendeel hiervan is nog steeds actueel of zelfs verder versterkt. Dat maakt dat deze nieuwe sport- en beweegvisie voortbouwt op de ingeslagen weg.

Gezondheid is een thema dat leeft

Voor veel mensen is gezondheid één van de belangrijkste dingen in het leven. Dat is al jaren zo. Toch zien we in de afgelopen jaren een verschuiving in de beleving van gezondheid. De aandacht voor een gezonde leefstijl en de gezondheidswaarde van bewegen neemt toe; het thema leeft, met bijzondere aandacht voor de grote gezondheidsverschillen tussen groepen in de samenleving. Het realiseren van gezondheidswinst voor alle inwoners, vraagt om een gezamenlijke inspanning van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zelf. Gelukkig willen steeds meer partijen een bijdrage leveren aan een vitale samenleving. Zij zoeken hiervoor de samenwerking met elkaar op. In de afgelopen jaren zijn in Nederland onder meer het Nationaal Sportakkoord, het Nationaal Preventieakkoord en vele regionale en lokale sport- en/of preventieakkoorden gesloten. De beweging is in gang gezet, ook in Eindhoven.

De maatschappelijke meerwaarde van bewegen en sporten wordt steeds tastbaarder

De afgelopen jaren is berekend dat de Social Return on Investment (SROI) van bewegen en sporten in Nederland bedraagt naar schatting 1 op 2,51. Dat houdt in dat de maatschappelijke opbrengsten ruim 2,5 keer hoger zijn dan de investeringen die erin worden gedaan. De vijf grootste opbrengstposten, uitgedrukt in euro's, zijn: een betere kwaliteit van leven, minder ziekteverzuim, meer arbeidsproductiviteit, minder zorgkosten en een hogere levensverwachting. Ook voor enkele specifieke sport- en beweegactiviteiten zijn de maatschappelijke baten in beeld gebracht¹. Zo heeft Europees onderzoek berekend dat iedere extra gewandelde kilometer een maatschappelijke winst oplevert van ongeveer €0,37. Dat betekent dat als iedere Eindhovenenaar 1 km per dag extra zou lopen, de jaarlijkse maatschappelijke baten voor de stad € 31,7² mln. bedragen. Stuk voor stuk onderstrepen deze bevindingen dat bewegen en sporten cruciaal zijn voor een vitale stad.

Vraag en aanbod verandert: individualisering en meer diversiteit

Sportverenigingen zijn en blijven een onmisbare, centrale rol spelen binnen de Eindhovense sport- en beweeginfrastructuur. Vooral voor de jeugd. Tegelijkertijd is de sport- en beweegmarkt volop in ontwikkeling. We zien dat met name volwassenen steeds vaker op zoek zijn naar flexibiliteit als het gaat om het moment waarop ze bewegen en sporten en met wie³. Met andere woorden: mensen willen meer ongebonden sporten. Dat zien we ook terug in de praktijk⁴. Binnen de sport- en beweegbranche worden drie verschillende segmenten onderscheiden:

- Georganiseerd bewegen en sporten: aanbod door sportverenigingen en sportbonden voor leden;
- Anders-georganiseerd bewegen en sporten: aanbod door bijvoorbeeld commerciële aanbieders voor klanten of eenmalige gebruikers; en
- Ongeorganiseerd bewegen en sporten: individueel of in een groep in de openbare ruimte, zonder tussenkomst van een sport- of beweegaanbieder.

1. Rebel (2019). De Social Return On Investment (SROI) van sport en bewegen.

2. Gössling et al. (2019). The Social Cost of Automobility, Cycling and Walking in the European Union; Provincie Zuid-Holland (2020). Beleidsverkenning lopen.

3. SCP (2018). Rapportage sport 2018.

4. KPMG (2019). Brancherapport Sport.

Het landelijke (en Eindhovense) beeld is dat het aantal mensen dat anders-georganiseerd of ongeorganiseerd beweegt of sport toeneemt, terwijl het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging licht daalt. De Sport Toekomstverkenning (2018) laat zien dat de verwachting is dat deze trend zich in de toekomst verder doorzet⁵. Ook aan de aanbodkant zien we ontwikkelingen. In de afgelopen jaren zijn er veel sport- en beweegaanbieders bij gekomen, die een ander type locatie gebruiken of een ander soort sport- en beweegaanbod aanbieden. Zij organiseren bijvoorbeeld activiteiten in de openbare ruimte en gebruiken op die manier de stad als sportaccommodatie.

De toenemende digitalisering brengt risico's én kansen voor bewegen en sporten

Aan de ene kant is de toenemende digitalisering een concurrent voor de sport- en beweegparticipatie van onze inwoners. Technologische ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat we steeds minder actief hoeven te zijn. Mensen brengen veel tijd zittend, achter een beeldscherm, door. We zien dat dit leidt tot bewegingsarmoede. Deze bewegingsarmoede uit zich al op jonge leeftijd. Als we kijken naar de motorische ontwikkeling van kinderen, zien we dat deze door de tijd heen steeds verder afneemt. Uit een onderzoeksrapport van de Onderwijsinspectie uit 2018 blijkt dat de bewegingsvaardigheden van groep 8'ers op vijf van de acht gemeten onderdelen waren afgenomen over een periode van tien jaar. Eerder onderzoek van het Mulier Instituut toonde al aan dat de motorische fitheid van kinderen daalde⁶. Een trend die grote consequenties heeft voor de algehele gezondheid en het welbevinden op langere termijn. Bovendien kan deze leiden tot hogere zorgkosten. In het verlengde hiervan, concludeerden de Nederlandse Sportraad, de Onderwijsraad en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving in 2018 in een gezamenlijk advies dat het nodig is om meer aandacht te geven aan bewegen en sporten op school. Zowel binnen als buiten de gymles. Op dit moment zijn de verschillen tussen scholen in de aandacht die zij hieraan geven te groot. Dat leidt op termijn tot kansenongelijkheid. Want bewegen en sporten zijn niet alleen belangrijk voor gezondheid en het hebben van een actieve leefstijl, maar

dragen ook bij aan de bredere onderwijsdoelen van kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming en aan het stimuleren van cognitieve functies⁷.

Aan de andere kant biedt de technologie ook veel kansen om Eindhovenaren aan het bewegen en sporten te krijgen en houden. Denk hierbij aan (innovatieve) apps die stimuleren om in beweging te komen, ondersteunen bij trainingen en/of mensen met elkaar in contact brengen. Of aan de inzet van data om (het gebruik van) sport- en beweegvoorzieningen te verbeteren. De inzet van technologie voor gezondheid is bij uitstek een kans die past bij het TDK-profiel van de stad. In onze stad zijn meerdere sportfieldlabs gevestigd. Daar bedenken, ontwikkelen en testen bedrijven en kennisinstellingen nieuwe producten, diensten, faciliteiten en interventies. Dat doen zij in nauwe samenwerking met sport- en beweegaanbieders en (semi)overheden. Zo blijft ook de sector in beweging.

De druk op vrijwilligers is hoog, terwijl zij een essentieel onderdeel zijn van onze sport- en beweeginfrastructuur

Sport- en beweegaanbieders zijn voor een groot deel afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Vele Eindhovenaren zetten zich iedere week in om ervoor te zorgen dat er volop bewogen en gesport kan worden. Ook bij sportevenementen is de inzet van vrijwilligers van groot belang. Niet voor niets worden vrijwilligers beschouwd als essentieel onderdeel van de Nederlandse en Eindhovense sport- en beweeginfrastructuur. De Sport Toekomstverkenning (2018) laat zien dat het aantal vrijwilligers in de sportsector in de komende jaren naar verwachting gelijk zal blijven of licht zal dalen⁸. Voor een gedeelte heeft dit te maken met de al genoemde veranderende sport- en beweegbehoefte en met demografische ontwikkelingen (zie hieronder). Maar relevant is ook dat we leven in een participatiesamenleving, waarin steeds meer een beroep wordt gedaan op vrijwilligers. De sport- en beweegsector moet dus concurreren met andere gebieden waar vrijwilligers nodig zijn. Ook op het gebied van vrijwilligerswerk willen inwoners meer flexibiliteit. De indruk is dat er door de tijd heen steeds minder mensen bereid zullen zijn om voor langere tijd grotere taken op zich te nemen.

5. RIVM & SCP (2017). Sport Toekomstverkenning 'Een sportiever Nederland'. Trendsscenario: clublidmaatschap.

6. Alles over sport (2018). Basisschoolleerlingen minder bewegingsvaardig: vakleerkrachten gewenst.

7. Nederlandse Sportraad (2018). Plezier in bewegen.

8. RIVM & SCP (2017). Sport Toekomstverkenning 'Een sportiever Nederland'. Trendsscenario: vrijwilligerswerk.

Onze stad groeit, verdicht, vergrijst en internationaliseert

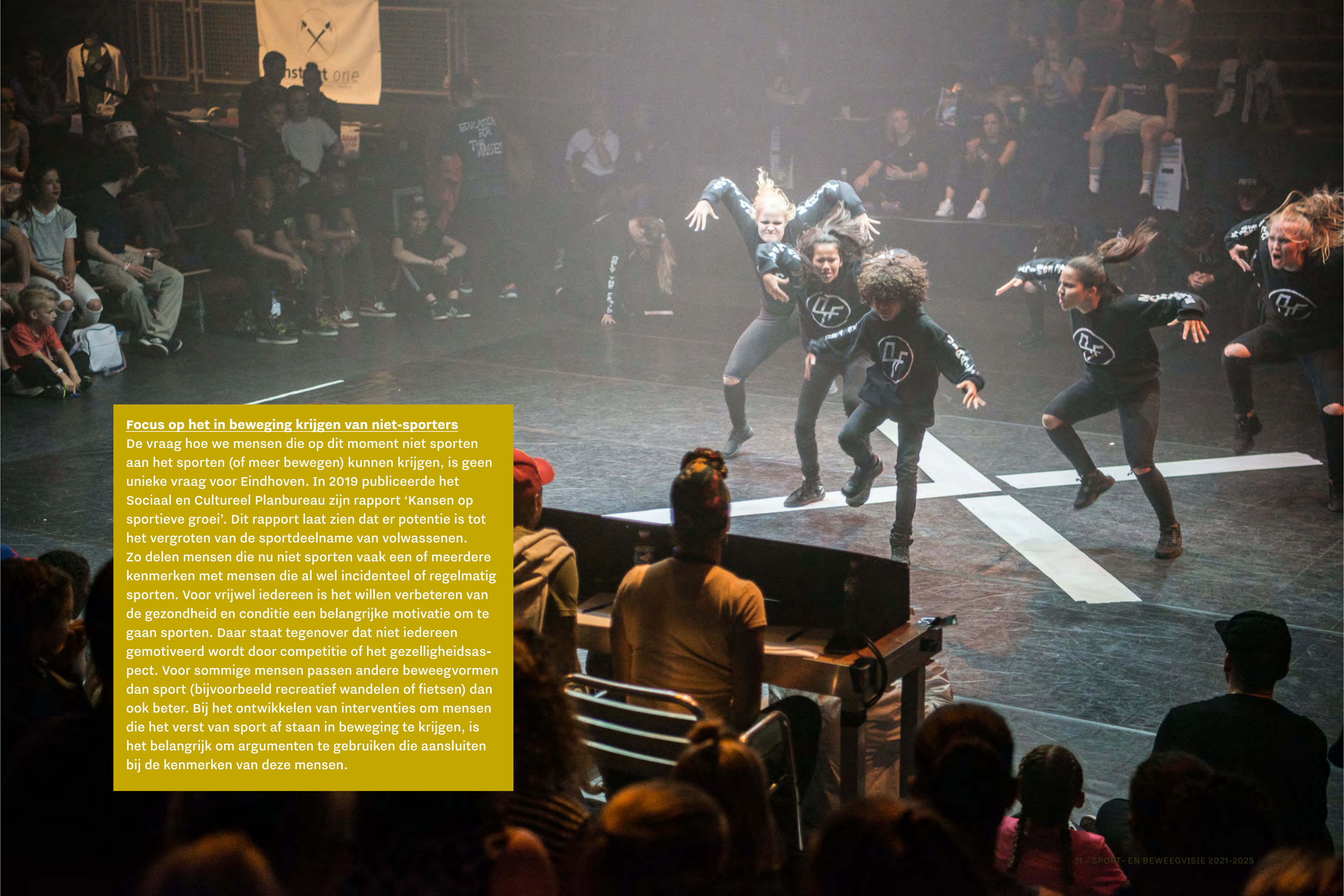
Eindhoven verwacht in de komende jaren een groei van het aantal inwoners. De regionale bevolkings- en huishoudensprognose (2019) gaat uit van een groei van ruim 40.000 inwoners tot 2050⁹. Dat betekent een inwonersaantal van 276.000 in 2050 en een toename van het totaal aantal inwoners met bijna 20% ten opzichte van 2019. De gemeentelijke groeiambitie ligt daar nog boven. Deze groei van het aantal inwoners gaat hand in hand met een verdichting van de (binnen)stad. Deze verdichting grijpen we aan om een kwaliteitsimpuls te geven aan de stad. Juist ook in een verdichtende stad moet het fijn wonen, werken, verblijven en recreëren zijn. Dit met alle stedelijke voorzieningen die daarbij horen, ook op het gebied van bewegen en sporten. Groen en bewegen gaan hierbij hand in hand.

Niet alleen het aantal inwoners, maar ook de samenstelling van de Eindhovense bevolking verandert. Zo hebben we te maken met een vergrijzende samenleving. Het aandeel 65-plussers en 75-plussers gaat substantieel toenemen. We hechten eraan dat ouderen zo lang mogelijk op een goede manier actief kunnen blijven en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Voldoende bewegen kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Voldoende beweging helpt immers om lichamelijke klachten te voorkomen of verbinden. Daarbij is een beweegvriendelijke openbare ruimte van belang. Daar gaat ook een belangrijke sociale functie voor ouderen vanuit. De motieven die mensen hebben om te gaan bewegen en sporten alsmede de belemmeringen die zij ervaren, verschillen per levensfase. Een groeiend aantal oudere inwoners heeft dus consequenties voor het gewenste sport- en beweegaanbod in de stad. We trekken als groeiende stad ook meer en meer expats en andere nieuwe Eindhovenaren aan. Ook deze groep heeft (soms) andere behoeften als het gaat om bewegen en sporten. Zowel qua type activiteiten (zie bijvoorbeeld de toenemende populariteit van cricket in onze stad en de deelname van expats aan de in opkomst zijnde sport padel) als qua communicatie over het aanbod.

Er is sprake van twee snelheden in onze stad

Om naar de ontwikkeling van de stad te kijken, hanteren we steeds vaker de bril van de Brede Welvaart. We zien dat Eindhoven floreert, maar dat er tegelijkertijd op sommige terreinen, net als in veel andere Europese steden, sprake is van een toenemende ongelijkheid. Zo leven inwoners met hogere inkomens gemiddeld veel langer in goede gezondheid dan inwoners met lagere inkomens of zonder werk. Ook op het gebied van bewegen en sporten blijven we verschillen zien. In sommige buurten ligt de sportparticipatie ver onder het Eindhovense gemiddelde (van 66%). De resultaten van de Inwonersenquête 2019 laten zien dat 80% van de inwoners van Eikenburg en Roosten aangaf wekelijks te sporten, terwijl dat in Kronehoef maar 43% was. Onze uitdaging wordt steeds meer om mensen die op dit moment niet sporten en onvoldoende bewegen, blijvend in beweging te krijgen. Dat vraagt om een andere, meer gerichte aanpak dan die nodig is om mensen die al sporten, vaker te laten bewegen en sporten.

9. PBL & CBS (2019). Regionale bevolkings- en huishoudensprognose.

Focus op het in beweging krijgen van niet-sporters

De vraag hoe we mensen die op dit moment niet sporten aan het sporten (of meer bewegen) kunnen krijgen, is geen unieke vraag voor Eindhoven. In 2019 publiceerde het Sociaal en Cultureel Planbureau zijn rapport 'Kansen op sportieve groei'. Dit rapport laat zien dat er potentie is tot het vergroten van de sportdeelname van volwassenen. Zo delen mensen die nu niet sporten vaak een of meerdere kenmerken met mensen die al wel incidenteel of regelmatig sporten. Voor vrijwel iedereen is het willen verbeteren van de gezondheid en conditie een belangrijke motivatie om te gaan sporten. Daar staat tegenover dat niet iedereen gemotiveerd wordt door competitie of het gezelligheidsaspect. Voor sommige mensen passen andere beweegvormen dan sport (bijvoorbeeld recreatief wandelen of fietsen) dan ook beter. Bij het ontwikkelen van interventies om mensen die het verst van sport af staan in beweging te krijgen, is het belangrijk om argumenten te gebruiken die aansluiten bij de kenmerken van deze mensen.

2.3. Wat hebben we geleerd van de sport- en beweegvisie 2016-2020?

De sport- en beweegvisie 2016-2020 ‘Bewegen door Verbinden’ was de eerste brede Eindhovense visie op sport én bewegen. Waar we ons voorheen vooral focusten op onze sportaccommodaties en de sport(verenigingen), hebben we ons sinds 2015 daarnaast steeds meer op andere mogelijkheden om Eindhovenaren in beweging te brengen gericht. Dit door verbinding te zoeken met andere beleidsterreinen en de gehele stad als speelveld te zien.

In het voorjaar van 2020 hebben we verschillende interne en externe stakeholders geïnterviewd. Dit om in kaart te brengen wat er in de voorgaande beleidsperiode is bereikt en wat we van onze ervaringen kunnen leren richting de toekomst. Uit deze evaluatie zijn onderstaande overkoepelende conclusies naar voren gekomen. Deze zijn gebruikt als belangrijke input voor deze sport- en beweegvisie.

- Er is behoefte aan meer duidelijkheid over waar de gemeente nu écht voor gaat. Onze partners in de stad hebben er baat bij als er explicietere keuzes worden gemaakt en ambities scherper worden geformuleerd. Met deze nieuwe sport- en beweegvisie willen we meer impact gaan maken. We gaan voor tastbare resultaten op basis van vooraf geformuleerde doelen en gaan meer evidence-based werken, waarbij we ook scherper in beeld brengen welke bijdrage onze inzet levert aan de behaalde resultaten.
- De afgelopen jaren zijn mooie en belangrijke stappen gezet als het gaat om het leggen van verbindingen. Door de inzet van onze sportregisseurs weten steeds meer sport- en beweegaanbieders elkaar, andere organisaties en inwoners te vinden. Tegelijkertijd is er nog altijd veel te winnen. Zo kunnen we beter inspelen op de specifieke uitdagingen die er in bepaalde buurten of wijken zijn, moet de coöperatie binnen de gemeentelijke organisatie tussen verschillende domeinen beter en is er nog winst te behalen in de samenwerking met onder andere de Eindhoven Sportraad (ESR), het onderwijs en het Jeugdfonds Sport. In deze nieuwe sport- en beweegvisie zetten we daarom

nog nadrukkelijker in op gebiedsgericht werken, de koppeling met andere beleidsterreinen en de samenwerking met partners in de stad (o.a. via de inhoudelijke verbinding met het LSAE).

- Er gebeurt ontzettend veel moois in onze stad. We mogen nog veel meer inzetten op het delen van successen en het inspireren van elkaar. De sport- en beweegvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn in de afgelopen jaren onvoldoende een levend document geweest. Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te blijven. Dat gaan we nu anders doen. Onder meer door te werken met een dynamisch uitvoeringsprogramma en door de verbinding te blijven maken met de ontwikkelingen in het kader van het LSAE.
- Eén van de looplijnen van de sport- en beweegvisie 2016-2020 was om urban sports ruimte te bieden om verder te ontwikkelen. In het verlengde hiervan is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de hardware hiervoor. De tijd is nu rijp om urban sports te integreren in onze bredere sport- en beweegvisie. Daarmee doen we recht aan de volwassen positie die deze tak van sport inmiddels heeft verworven in onze Eindhovense samenleving: het is een volwaardig onderdeel van onze sport- en beweeginfrastructuur. In deze nieuwe sport- en beweegvisie wordt urban sports dan ook niet meer als aparte ambitie genoemd, maar komt deze integraal terug als belangrijke component in het realiseren van andere ambities. Op die manier bestendigen we de koploperspositie van Eindhoven op het gebied van urban sports.

SAMEN IN BEWEGING !

De Nederlandse beweegrichtlijnen

De huidige beweegrichtlijnen zijn in 2017 gepubliceerd door de Gezondheidsraad. Ze laten zien hoeveel en welke beweging goed is voor mensen. Voldoen aan de beweegrichtlijnen verlaagt het risico op chronische ziekten, zoals diabetes en hart- en vaatziekten, depressieve symptomen en, bij ouderen, botbreuken.

Voor kinderen en jongeren (van 4 tot en met 17 jaar) gelden de volgende richtlijnen:

- Doe elke dag minstens een uur aan matig intensieve inspanning.
- Doe minstens 3 keer per week spier- en botversterkende activiteiten.

Voor volwassenen en ouderen (van 18 jaar en ouder) gelden de volgende richtlijnen:

- Doe minstens 150 minuten per week aan matig intensieve inspanning, verspreid over diverse dagen.
- Doe minstens 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten, voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen.

Voor alle leeftijdsgroepen geldt:

- Bewegen is goed, meer bewegen is beter.
- Langer, vaker en/of intensiever bewegen geeft extra gezondheidsvoordeel.
- Voorkom veel stilzitten.

Er wordt nog gewerkt aan beweegrichtlijnen voor kinderen van 0 tot en met 3 jaar.

Eindh
sport

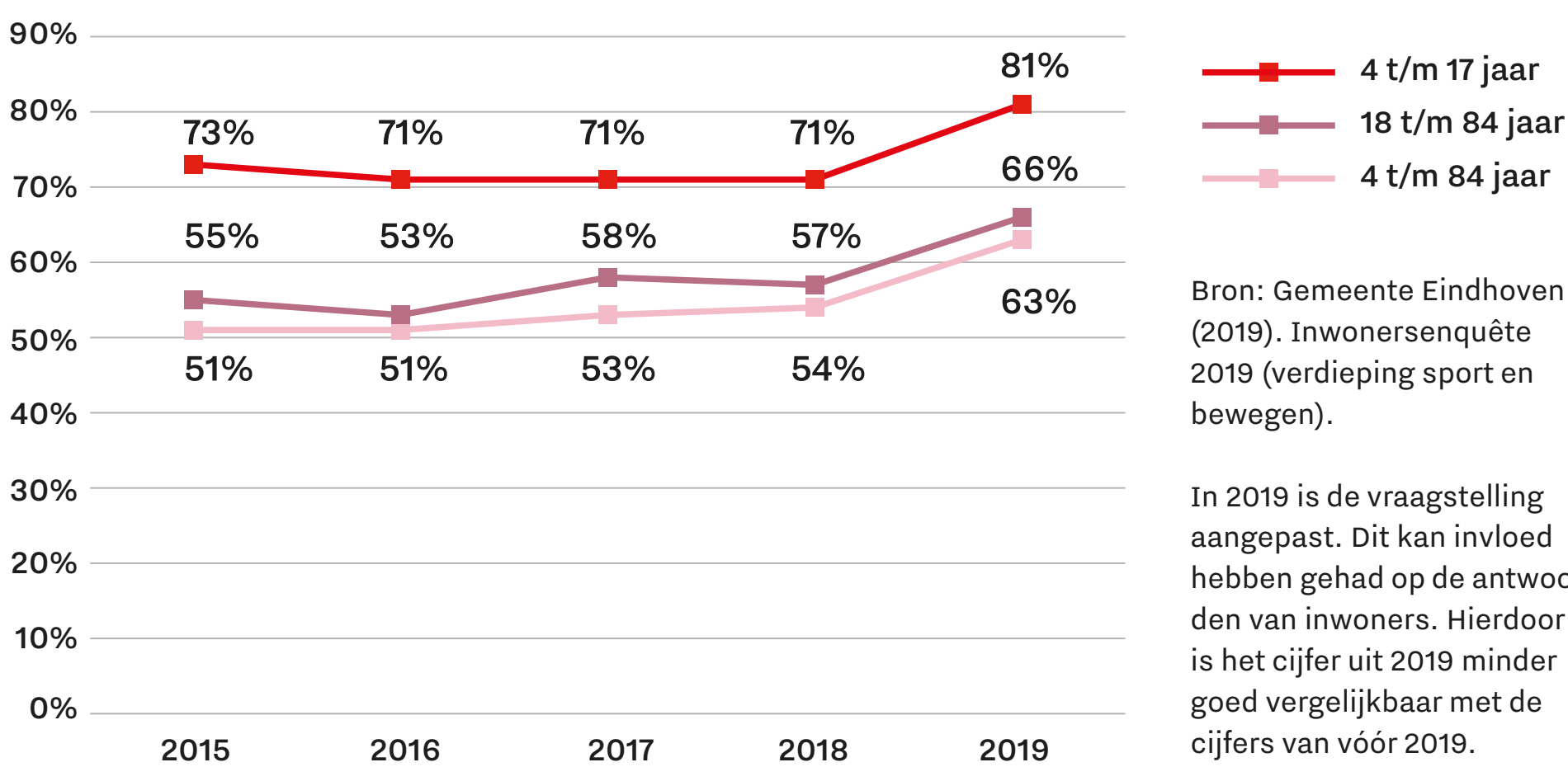
2.4. Onze startpositie: waar staan we nu?

Jaarlijks brengen we met behulp van de Inwonersenquête het sport- en beweeggedrag van onze inwoners in kaart. In de afgelopen jaren, zien we een lichte toename van het percentage inwoners dat minimaal één keer per week sport (zie figuur 1). Desalniettemin is er nog steeds een aanzienlijke groep van inwoners die niet of amper sporten. De sportparticipatie is in het algemeen lager onder inwoners die ouder zijn, een lager inkomen hebben of een lagere opleiding hebben genoten.

Hoe verhouden de Eindhovense sport- en beweegcijfers zich tot die van andere gemeenten? Iedere 4 jaar voert de GGD diverse gezondheidsmonitors uit. Voor volwassenen hebben de meest actuele cijfers betrekking op 2016. De resultaten van de meting in 2020 worden in de loop van 2021 gepubliceerd. In 2016 voldeed 55% van de Eindhovenaren van 19 jaar en ouder aan de beweegrichtlijnen*. Het Nederlandse gemiddelde lag toen op 51,9%.

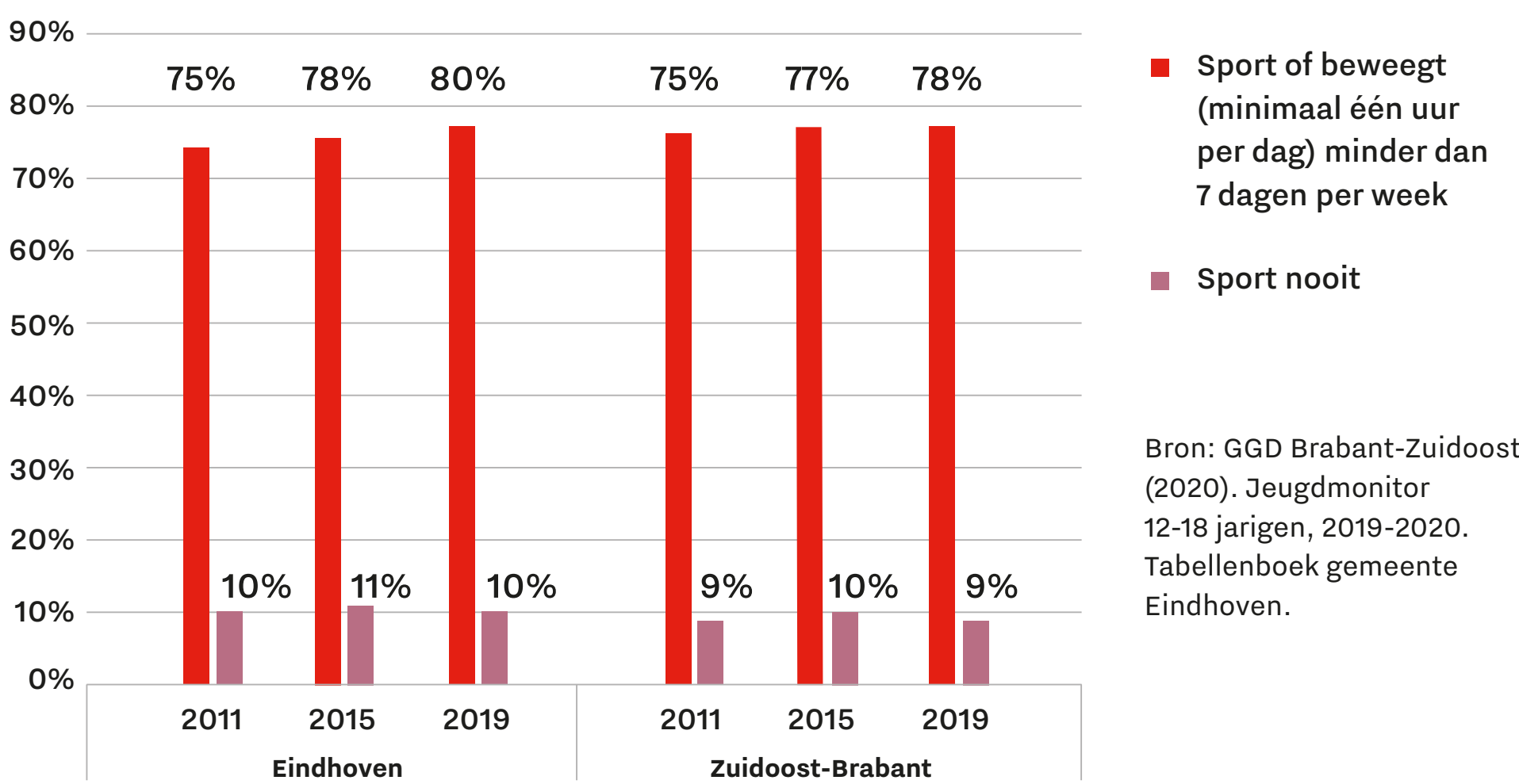
In 2019 heeft de GGD een gezondheidsmonitor uitgevoerd onder middelbare scholieren. De GGD-regio Brabant-Zuidoost, waar Eindhoven onderdeel van uitmaakt, scoort in vergelijking met andere regio's relatief goed op de verschillende sport- en beweegindicatoren. Tegelijkertijd is er ook in onze regio nog veel winst te behalen. In Eindhoven gaf 80% van de 12- t/m 18-jarigen aan minder dan 7 dagen per week minimaal een uur te sporten (tegenover 78% in de regio). Dat betekent dus dat 4 op de 5 middelbare scholieren niet aan de beweegrichtlijnen voldoen. In 2011 was dit nog 75%. Het percentage Eindhovense 12- t/m 18-jarigen dat nooit sport is tussen 2011 en 2019 stabiel gebleven, op 10% (zie figuur 2).

% inwoners dat wekelijks sport

Figuur 1: % inwoners dat wekelijks sport.

% beweging door 12- t/m 18-jarigen

Figuur 2: % beweging door 12- t/m 18-jarigen.

* Gezondheidsraad (2017). Beweegrichtlijnen 2017.

2.5. Hoe is er vormgegeven aan samenspraak met de stad?

Het is essentieel dat onze gemeentelijke sport- en beweegvisie gedragen is en aansluit bij wat er leeft in de stad. De concrete uitwerking van de ambities en doelen van deze visie, is dan ook tot stand gekomen in samenspraak met de stad. Zoals aangegeven onder 1.5, liep het traject op weg naar een nieuwe sport- en beweegvisie grotendeels parallel aan het traject om te komen tot het Lokaal Sportakkoord Eindhoven (LSAE). Bij de totstandkoming van deze visie hebben we daarom nadrukkelijk en veelvuldig gebruik gemaakt van de input die naar voren is gebracht tijdens het traject om te komen tot het LSAE.

Die input is verzameld tijdens vier fysieke bijeenkomsten, waarbij alle geïnteresseerden welkom waren. Uitnodigingen zijn breed verspreid en niet alleen onder de gevestigde partijen op het gebied van bewegen en sporten. Veel van de ambities die naar voren zijn gekomen in het kader van het LSAE (en die betrekking hebben op de rol van de gemeente), hebben ook een duidelijke plek gekregen in deze visie.

Samenspraak met de stad heeft daarnaast invulling gekregen via de onder 2.4 genoemde evaluerende interviews met verschillende betrokken stakeholders (waarin diverse suggesties voor de toekomst zijn gedaan) en door conceptteksten ter input aan deze stakeholders voor te leggen. Vanzelfsprekend is de Eindhovense Sportraad (ESR) een belangrijke speler in dit traject geweest.

3

MISSIE, AMBITIES EN DOELEN

3.1. Missie

We vinden het belangrijk om een duidelijke en inspirerende stip op de horizon te hebben voor onze inzet op het gebied van bewegen en sporten. Dit zien wij als onze missie:

We gaan voor Eindhoven als **vitale stad** met **gezonde en actieve inwoners**. Van jongs af aan worden alle Eindhovenaren gestimuleerd om met plezier te bewegen en sporten, hun talenten te ontdekken en deze te blijven ontwikkelen. Onze **sportverenigingen** spelen hierin een belangrijke centrale rol spelen, omdat samen bewegen en sporten **verbindt**. Daarnaast is er volop **ruimte** om meer ongebonden te kunnen bewegen en sporten. In de hele stad zijn plekken die **uitdagen** om in beweging te komen en blijven. Topsport, sportevenementen en innovatie zorgen voor **inspiratie**. Van recreatieve beweging tot topsporter, in Eindhoven kan **iedereen** op zijn of haar manier actief zijn en meedoen.

uitdagen
ruimte VITALE STAD **IEDEREEN**
GEZONDE EN ACTIEVE INWONERS
verbindt INSPIRATIE **sportverenigingen**

3.2. Ambities en doelen

In de komende jaren (t/m 2025) richten we ons vizier op de volgende vijf ambities:

1. Bewegen en sporten zorgen ervoor dat steeds meer van onze inwoners zich fit voelen en gezond zijn; voor iedereen is er een leuk, passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod.
2. Vitale sportverenigingen versterken, samen met andere sport- en beweegaanbieders, de sociale cohesie in onze stad, wijken en buurten.
3. Eindhovenaren zijn van jongs af aan vaardig in bewegen.
4. Onze groeiende stad biedt voor iedereen ruimte om te bewegen en sporten.
5. Topsport en sportevenementen inspireren en laten het TDK-profiel zien van onze stad.

Per ambitie hebben we doelen geformuleerd die we aan het einde van de looptijd van deze visie willen hebben gerealiseerd. Deze zijn hieronder uitgewerkt. In veel gevallen geldt dat de geformuleerde doelen een bijdrage leveren aan het realiseren van meerdere ambities. De verschillende ambities hangen veelal met elkaar samen. Zo kan worden gezegd dat de eerste ambitie (“bewegen en sporten zorgen ervoor dat steeds meer van onze inwoners zich fit voelen en gezond zijn”) eigenlijk onze hoofdambitie is. We willen er met ons sport- en beweegbeleid voor zorgen dat zo veel mogelijk Eindhovenaren in beweging zijn en blijven. De overige ambities hangen hiermee samen en dragen bij aan het overkoepelende doel.

1.

BEWEGEN EN SPORTEN
ZORGEN ERVOOR DAT
STEEDS MEER VAN ONZE
INWONERS ZICH **FIT**
VOELEN EN GEZOND
ZIJN; VOOR IEDEREEN IS
ER EEN LEUK, PASSEND
EN **TOEGANKELIJK**
SPORT- EN BEWEEG-
AANBOD.

We willen dat steeds meer inwoners in beweging komen en het plezier van bewegen en/of sporten ervaren. Juist ook inwoners die behoren tot (kwetsbare) groepen die nu nog een relatief lage sport- en beweegparticipatie hebben. Dat vraagt om een leuk, passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor iedereen. En het vraagt erom dat inwoners, het bedrijfsleven en professionals hun weg steeds beter weten te vinden naar het rijke aanbod dat er in de stad (al) is. Door voldoende te bewegen en sporten, leggen onze inwoners een belangrijke basis voor een gezonde en actieve leefstijl. Maar een gezonde en actieve leefstijl gaat net zo goed over andere thema's, zoals gezonde voeding. We willen dat bewegen en sporten op steeds meer plekken in Eindhoven kan plaatsvinden in een gezonde omgeving en hand in hand gaat met een bredere gezonde leefstijl. De sport- en beweegsector is daarmee een katalysator voor andere sectoren in de stad.

In de komende jaren willen we, in samenwerking met onze partners in de stad, de volgende doelstellingen realiseren:

- **Het aantal Eindhovenaren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen neemt tussen 2020 en 2025 met minimaal 5% toe. Het aantal middelbare scholieren én het aantal 65-plussers dat voldoet aan de beweegrichtlijnen is met minimaal 7,5% gestegen.**

Onze overkoepelende doelstelling is dat het aantal Eindhovenaren dat voldoende beweegt door de tijd heen steeds verder blijft toenemen. We weten dat dit een proces is van de lange adem. Het kost veel inspanning en tijd om blijvende gedragsverandering te realiseren, vooral voor inwoners die al lange tijd niet sporten en weinig bewegen. Tegelijkertijd willen we in deze beleidsperiode wel echt een stap vooruitzetten. Landelijk gezien nam het percentage inwoners van 12 jaar en ouder dat voldoet aan de beweeglijnen tussen 2008 en 2018 toe met 7% (3,0 procentpunten) en tussen 2013 en 2018 met 2,4% (1,1 procentpunten)¹⁰. We denken met een beoogde stijging van

minimaal 5% dus een goede balans te hebben gevonden tussen een doelstelling die ambitieus is, maar ook haalbaar lijkt op basis van de extra inzet die we willen plegen. Voor twee leeftijdsgroepen hebben we extra aandacht: middelbare scholieren en 65-plussers. Juist onder deze groepen is het percentage inwoners dat op dit moment voldoet aan de beweegrichtlijnen relatief laag, terwijl de bredere potentiële baten voor deze groepen groot zijn. Zo draagt bewegen en sporten bij aan meer perspectief voor jongeren (onder meer door een grotere weerbaarheid en veerkracht) en maakt voldoende bewegen mede mogelijk dat (kwetsbare) ouderen actief kunnen blijven meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. In het nog op te stellen uitvoeringsprogramma (zie ook hoofdstuk 4) zullen we concrete acties opnemen om deze doelgroepen te bereiken. Met iedere levensfase gaan immers nieuwe en andere mogelijkheden en uitdagingen gepaard. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van meer fittesten voor senioren om hen naar passend aanbod te kunnen begeleiden, het beter benutten van rolmodellen voor middelbare scholieren¹¹ en het opstellen van een doorontwikkelingsplan voor urban sporten in Eindhoven (om activiteiten en voorzieningen nog beter met elkaar te verbinden, waardoor de populariteit onder jongeren door kan groeien).

- **In 2024 hebben we in de vijf buurten met de grootste achterblijvende sport- en beweegparticipatie extra kansen gecreëerd om te bewegen en sporten, aansluitend bij de behoefte in de buurt, met een bovengemiddelde stijging van de sport- en beweegparticipatie tot gevolg.**

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2, zien we ook grote verschillen in de sport- en beweegparticipatie tussen wijken en buurten. In de buurten waar deze relatief het laagst is, willen we de komende jaren een extra impuls geven. In de hele stad zijn onze sportregisseurs zichtbaar en dichtbij en versterken zij het netwerk in de wijken en samenwerkingen met de sportverenigingen. Met name in de vijf buurten met de grootste achterblijvende sport- en beweegparticipatie, gaan zij de komende jaren ook een meer initiërende rol op zich nemen. In lijn met het gedachtegoed van gebiedsgericht werken en voortbouwend op de beschikbare gebiedsexpertise, gaan we voor deze

10. Inmiddels zijn ook de cijfers over 2019 beschikbaar. In de cijfers over 2019 is voor jongeren (12 t/m 17 jaar) voor het eerst ook het bewegingsonderwijs op school meegenomen. Dit verklaart in belangrijke mate waarom in 2019 een relatief grote stijging zichtbaar is van het aantal jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. Om te voorkomen dat het trendbeeld hierdoor wordt beïnvloed, hebben we ervoor gekozen om ons te richten op de periode tot en met 2018. [RIVM. Kernindicatoren sport en bewegen – Beweegrichtlijnen.](#)

11. [MarketResponse \(2020\). De Gezonde Generatie. Trendmonitor 2020.](#)

buurten in kaart brengen welke drempels inwoners ervaren om te bewegen en sporten en welke kansen er in die specifieke buurt zijn om meer inwoners in beweging te krijgen. Die kansen gaan we vervolgens verzilveren.

- **Vanaf 2022 ontvangt iedere Eindhovenenaar die dat wil op maat suggesties voor een sport- en beweegaanbod dat aansluit bij zijn of haar wensen.**

Er is in onze stad een breed en rijk aanbod van aan sport- en beweegactiviteiten beschikbaar. Op basis van wijkscans blijven onze sportregisseurs in gesprek met sport- en beweegaanbieders over welke aanvullende activiteiten gewenst zijn. Daarnaast vinden we het belangrijk dat het beschikbare aanbod op een goede manier ontsloten wordt. We zijn ervan overtuigd dat we hier als TDK-stad een voorlopende rol in kunnen vervullen. We gaan een innovatief digitaal platform ontwikkelen, waar inwoners hun voorkeuren op het gebied van bewegen en sporten aangeven en vervolgens op maat suggesties kunnen ontvangen voor een passend sport- en beweegaanbod (waarbij de privacy van onze inwoners uiteraard geborgd is). Een specifiek aandachtspunt is dat het platform voor iedereen toegankelijk moet zijn en dat ook expats en andere nieuwe Eindhovenaren hun weg moeten kunnen vinden naar de mogelijkheden die er in onze stad zijn om te bewegen en sporten. We gaan onderzoeken hoe we bovendien een goede verbinding kunnen maken tussen dit platform en het bedrijfsleven in de stad, om werkgevers te stimuleren om een extra impuls te geven aan de vitaliteit van hun werknemers.

- **In 2022 is er een stadsbreed initiatief gestart om bewegen en sporten (nog) toegankelijker en laagdrempeliger te maken.**

Het uitgangspunt is dat dit initiatief zich in ieder geval richt op het bieden van meer flexibiliteit aan sporters en het (verder) wegnemen van eventuele financiële drempels. In de gesprekken over het LSAE is bijvoorbeeld het idee van een sportpas geopperd. In 2021 wordt verder uitgewerkt hoe we dit op een goede manier vorm kunnen geven. We maken hierbij gebruik van data en de innovatieve denkkraft van onze partners in de stad. Betrokkenheid van

sport- en beweegaanbieders en andere relevante partijen is een voorwaarde om van dit initiatief een succes te kunnen maken. Uiteraard sluiten we met dit initiatief, waar mogelijk, aan bij al bestaande mogelijkheden. Denk bijvoorbeeld aan instrumenten, zoals de Meedoenbijdrage en de kindfondsen (Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport). Deze hebben tot doel om mogelijk te maken dat ook inwoners met een lager inkomen kunnen deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten.

- **Steeds meer Eindhovense zorg- en welzijnsprofessionals zetten bewegen en sporten in als middel voor de positieve gezondheid van inwoners**

Bewegen en sporten kunnen voorkomen dat mensen niet lekker in hun vel zitten of dat klachten verergeren of terugkomen. Bovendien kunnen zij ervoor zorgen dat het herstel na ziekte beter verloopt. Dit preventieve potentieel wordt nog niet overal voldoende benut. We zetten daarom in op een intensievere samenwerking tussen de zorg-, welzijns- en sport- en beweegsector. Door die samenwerking kunnen mensen met gezondheidsrisico's vaker naar blijvend gezonder gedrag worden begeleid. De sportregisseurs zijn het aanspreekpunt in de wijk. Zij hebben een overzicht van het beschikbare sport- en beweegaanbod, waarmee zij het voor zorgverleners zo makkelijk mogelijk maken om mensen door te verwijzen. Ook het eerdergenoemde digitale platform moet hier een rol in gaan spelen. We gaan onderzoeken hoe we ook de zorgverzekeraars kunnen aanhaken.

- **In 2023 zijn in Eindhoven alle sportterreinen rookvrij en in 2025 alle sportkantines gezond**

Juist omdat bewegen en sporten zo'n belangrijk onderdeel is van een gezonde en actieve leefstijl, vinden we het belangrijk om ook op andere gezondheidsthema's het goede voorbeeld te geven. In het Nationaal Preventieakkoord zijn verschillende ambities opgenomen gericht op het gezonder maken van de sportomgeving. Deze gaan onder meer op het rookvrij maken van sportterreinen en een gezonder aanbod van eten en drinken in sportkantines. We zien dat ook in Eindhoven steeds meer

sportverenigingen met deze ambities aan de slag gaan. Het helpt deze verenigingen als wij ook als gemeente een duidelijke positie innemen. Dat doen we met deze doelstelling, waarmee we een voorschot nemen op de ambities uit het Nationaal Preventieakkoord.

2.

VITALE SPORTVERENIG-
INGEN VERSTERKEN,
SAMEN MET ANDERE
SPORT- EN BEWEEG-
AANBIEDERS, DE
SOCIALE COHESIE
IN ONZE STAD, WIJKEN
EN BUURTEN.

We willen dat de sportverenigingen en overige sport- en beweegaanbieders in Eindhoven vitaal zijn. Dat betekent onder meer dat zij volop in de maatschappij staan en zich blijven ontwikkelen op basis van de sport- en beweegbehoefte van onze inwoners. De inzet van vrijwilligers is hierbij van grote waarde. Zij maken een onmisbaar onderdeel uit van onze sport- en beweeginfrastructuur. In veel gevallen brengen bewegen en sporten mensen met elkaar in verbinding. Juist in deze tijden waarin gevoelens van eenzaamheid bij steeds meer mensen spelen, is dat ontzettend belangrijk. Bewegen en sporten stimuleren mensen om mee te doen. Door zelf deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten, maar zeker ook door als vrijwilliger een gewaardeerde bijdrage te leveren.

Die verbindende functie koesteren we en willen we verder benutten. Niet alleen tussen individuen maar ook tussen sportverenigingen onderling en met betrokkenen instellingen of organisaties. Dat is de weg naar vernieuwing en een toekomstbestendige sport- en beweeginfrastructuur. Daarbij hoort ook het samen werken aan een positief en veilig sportklimaat, waardoor iedereen, ongeacht achtergrond, leeftijd, gender en seksuele voorkeur, zich welkom en veilig voelt.

In de komende jaren willen we, in samenwerking met onze partners in de stad, de volgende doelstellingen realiseren:

- **Ieder jaar neemt het aandeel sportverenigingen dat vitaal is toe, klaar om ervoor te zorgen dat er samen gesport en bewogen kan worden, nu en in de toekomst.**

We gaan hierbij uit van de definitie van een vitale sportvereniging, die de gemeenteraad in april 2019 heeft vastgesteld¹². Verenigingen die de vijf basisbouwstenen (strategie & beleid, leden, vrijwilligers, financiën, sportaanbod) op orde hebben, worden gezien als een vitale vereniging. Als een vereniging daarnaast aandacht heeft voor minimaal één van de drie extra bouwstenen (accommodatie; extra maatschappelijke activiteiten; een gezonde

De sociale waarde van bewegen en sporten*

Een groot gedeelte van onze inwoners beweegt of sport in groepsverband; bij een sportvereniging, een commerciële aanbieder of als onderdeel van een informele groep. In een online magazine over de sociale waarde van diverse organisatievormen in de sport, concludeerde het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in 2020 dat sporters die actief zijn in groepsverband, hier vaak sociale waarde aan toeschrijven. Zo waarderen velen de goede sfeer, ontmoeten ze er andere mensen, maken er vrienden en/of ontvangen er hulp en steun bij privé zaken. Daarmee heeft sport een verbindende en overbruggende waarde, aldus het SCP. Het SCP laat zien dat leden van sportverenigingen meer waarde hechten aan sociale aspecten dan sporters in informeel of commercieel verband. Dit verschil is gedeeltelijk te verklaren door verschillen in persoonskenmerken en het aanbod. Sportverenigingen blijven een belangrijke plek om te bewegen en sporten, zeker voor de jeugd. Tegelijkertijd adviseert het SCP om naast sportverenigingen ook informele sportgroepen en commerciële en andere sportaanbieders te betrekken bij het inzetten van sport als sociaal bindmiddel. Overigens geldt dat bewegen en sport naast inclusie, juist ook kan leiden tot sociale uitsluiting. Het is noodzakelijk dat aan de juiste randvoorwaarden wordt voldaan. Niet voor niets hebben thema's zoals diversiteit, een veilig sportklimaat en een positieve sportcultuur een prominente plek gekregen in het Nationaal Sportakkoord.

sportomgeving), wordt deze gezien als een vitaal-plus vereniging. We blijven de vitaliteit van sportverenigingen in kaart brengen met behulp van het vitaliteitsonderzoek. Per bouwsteen is diverse ondersteuning beschikbaar. Gezien de hoge druk op vrijwilligers, heeft ondersteuning bij het waarborgen van voldoende vrijwilligers in 2021 en 2022 onze bijzondere aandacht. Naast de al beschikbare cursussen, gaan we samen met de sportverenigingen in de stad op zoek naar innovatieve manieren om het aantrekkelijker te maken om vrijwilliger te worden en blijven. Denk bijvoorbeeld aan een beloning in de vorm van Fitcoins. Het aantal sportverenigingen met een betalingsachterstand bij de gemeente blijven we ieder kwartaal monitoren. Het streven is dat 2023 geen enkele sportvereniging nog een betalingsregeling heeft. Nog wel een kanttekening: sportverenigingen zijn hard geraakt door de coronacrisis. We spannen ons in om te voorkomen dat de

¹². Vastgesteld raadsvoorstel Definitie vitale sportvereniging.

* SCP (2020). Sociale cohesie en de rol van de sportsector.

vitaliteit van verenigingen onder druk komt te staan door deze crisis. Toch kan het verdere verloop consequenties hebben voor de haalbaarheid van deze doelstelling. De nadruk komt dan meer te liggen op consolidatie in plaats van groei.

We vinden het belangrijk om niet alleen sportverenigingen met (dreigende) problemen te helpen, maar ook de verenigingen die al vitaal(-plus) zijn te ondersteunen in hun ambities om zich verder door te ontwikkelen; de gemeente is er ook voor hen. Daar gaan we in de komende beleidsperiode dus meer op inzetten. Zulke ondersteuning werkt stimulerend voor iedere vereniging om stappen in 'de vitaliteitsladder' te zetten. In het uitvoeringsprogramma werken we uit hoe we vorm gaan geven aan deze extra support. Zo zien we dat er vitale sportverenigingen zijn die zelf extra kunnen en willen investeren in de kwaliteit en/of kwantiteit van hun accommodatie. We willen deze vitale verenigingen ruimte bieden om die stappen te zetten. In de komende jaren maken we daarom concreet onder welke voorwaarden en op welke manier(en) we hen kunnen faciliteren, bijvoorbeeld door een garantstelling.

- **Het percentage kinderen en jongeren (4 t/m 17 jaar) dat lid is van een sportvereniging, is in 2025 toegenomen tot ruim 70% (ten opzichte van 67% in 2019)¹³.**

De afgelopen jaren is het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging afgenomen, ook in Eindhoven. De verwachting is dat deze trend de komende jaren verder doorzet. Juist voor kinderen en jongeren is het essentieel dat zij met plezier leren te bewegen en sporten. We weten dat sportverenigingen daar een belangrijke rol in kunnen spelen en zien dat die rol nog kan worden vergroot. We zien dat bewegen en sporten ook kunnen bijdragen aan sociale cohesie. Daarvoor is het nodig dat verschillende groepen van kinderen en jongeren elkaar blijven ontmoeten¹⁴. De sportvereniging is daar een uitgelezen plek voor. Onze bijzondere aandacht gaat uit naar de wijken waar het verenigingslidmaatschap van kinderen en jongeren vooralsnog relatief laag

is. We onderzoeken de belemmering die kinderen en jongeren in deze wijken ervaren om lid te worden en blijven van een vereniging. Juist in deze wijken willen we sportverenigingen extra stimuleren en ondersteunen om verdere verbinding te maken met de buurt of wijk. Dit kan zich bijvoorbeeld uiten in de vorm van wijksporddagen.

- **In 2025 zijn er minimaal tien Vitality Clubs actief in Eindhoven, verspreid door de stad.**

Deze Vitality Clubs staan in het teken van regelmatig samen bewegen. Plezier en laagdrempeligheid staan centraal. De clubs worden voor en door 50-plussers mogelijk gemaakt. Er wordt gewerkt volgens het principe van peer coaching. Inwoners helpen elkaar dus om gezond en gelukkig oud te

13. Gemeente Eindhoven (2019). Inwonersenquête 2019 (verdieping sport en bewegen).

14. SCP (2019). Kansen op sportieve groei.

worden. De sportregisseurs van Eindhoven Sport hebben een belangrijke aanjaagfunctie en denken proactief mee in de opstartfase. De ambitie is dat er in de loop van 2021 al op drie plekken in de stad kan worden deelgenomen aan een Vitality Club. We kijken hierbij hoe we de Clubs kunnen laten aanhaken bij de sportverenigingen.

- **In 2023 hebben we ten minste drie pilots of projecten (mede) uitgevoerd om bewegen en sporten in te zetten als middel om Eindhovenaren mee te laten doen.**

Het gaat hierbij niet zozeer om het verhogen de sport- en beweegparticipatie, maar echt om meedoen in bredere zin. Denk bijvoorbeeld aan projecten op het gebied van arbeidsparticipatie, integratie en criminaliteitspreventie. We sluiten hiervoor aan bij het gebiedsgericht werken en de energie van onze partners in de stad, zoals Springplank 040 en het Participatiebedrijf. Uiteraard zorgen we voor een goede evaluatie van deze pilots/projecten, zodat we een duidelijk beeld hebben bij wat de werkzame elementen zijn en daarvan kunnen leveren voor de toekomst.

3.

EINDHOVENAREN

ZIJN VAN JONGS AF AAN
VAARDIG IN BEWEGEN.

We willen dat ieder kind in Eindhoven de kans krijgt om zijn of haar motorische vaardigheden breed te ontwikkelen. Plezier is het fundament van een leven lang bewegen en sporten. De basis voor dit fundament wordt al op jonge leeftijd gelegd. Hoe jonger kinderen worden aangemoedigd om vaker en plezierig te bewegen en sporten, hoe groter hun sport- en beweegparticipatie op latere leeftijd. Bewegen en sporten dragen ook bij aan het ontwikkelen van andere vaardigheden (bijvoorbeeld op sociaal-emotioneel vlak) en kunnen bovendien een positief effect hebben op de cognitieve onderwijsprestaties. Om kinderen en jongeren dit plezier te leren, is een belangrijke rol weggelegd voor zowel ouders als de kinderopvangorganisaties, scholen, sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders in onze stad. Samen met deze partners willen we de trend ombuigen dat de motorische vaardigheden per generatie afnemen.

In de komende jaren willen we, in samenwerking met onze partners in de stad, de volgende doelstellingen realiseren:

- **In 2023 heeft meer dan 95% van de basisscholen in Eindhoven een vakleerkracht bewegingsonderwijs en wordt de motorische ontwikkeling van alle kinderen structureel gevolgd. In 2025 zijn de beweegvaardigheden van Eindhovense basisschoolkinderen significant verbeterd.** Via onze scholen bereiken we alle Eindhovense kinderen. Voor gelijke(re) kansen op een gezonde en actieve toekomst, is het dan ook ontzettend belangrijk dat er op scholen aandacht is voor een goed sport- en beweegaanbod. Kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs, met aandacht voor het ontwikkelen van motorische vaardigheden, draagt eraan bij dat kinderen van jongs af en met plezier bewegen en sporten. De inzet van een vakleerkracht verhoogt de kwaliteit van het bewegingsonderwijs¹⁵. Bovendien weten we dat op scholen met een vakleerkracht ook buiten de gymles om meer sport- en beweegactiviteiten worden aangeboden¹⁶. Kinderen op deze scholen worden beter gemotiveerd om iedere dag met bewegen bezig te zijn. Dat maakt dat we het aanstellen van een vakleerkracht nadrukkelijk zullen blijven stimu-

De definitie van motorische vaardigheden*

Motorisch vaardig zijn betekent dat iemand de zogenaamde fundamentele bewegingsvaardigheden beheerst. Denk hierbij bijvoorbeeld aan balanceren en landen, rennen en springen, gooien en vangen. Om deze bewegingsvaardigheden te ontwikkelen, is het nodig dat veel en gevarieerd wordt bewogen. Ook plezier is belangrijk in de ontwikkeling tot een goede en veelzijdige beweger. Goed ontwikkelde motorische vaardigheden dragen eraan bij dat ook op latere leeftijd wordt deelgenomen aan sport- en beweegactiviteiten. Verschillende tests zijn ontwikkeld om inzicht te krijgen in de motorische ontwikkeling van kinderen.

leren als gemeente. Zo kunnen scholen met een vakleerkracht bijvoorbeeld subsidie aanvragen om extra sport- en beweegmomenten mogelijk te maken (o.a. via naschoolse activiteiten of door individuele leerlingen te begeleiden naar een geschikte sport). Tegelijkertijd geldt dat we voor het realiseren van deze doelstelling uiteindelijk afhankelijk zijn van onze partners in de stad. De keuze om al dan niet een vakleerkracht aan te stellen, ligt immers bij de scholen zelf. In lijn met de afspraken uit het Nationaal Sportakkoord, gaan we ook aan de slag met het monitoren van de motorische ontwikkeling van kinderen. Als gemeente faciliteren we scholen bij het implementeren van deze monitoring en het hanteren van een leerlingvolgsysteem voor bewegingsonderwijs. Op die manier kunnen we ook zelf een goed beeld krijgen van de ontwikkeling van de beweegvaardigheden van de kinderen in onze stad.

Ook op de middelbare school is kwalitatief en aantrekkelijk bewegingsonderwijs van belang. Juist onder middelbare scholieren zien we immers dat de sport- en beweegparticipatie afneemt. En dat terwijl ook voor jongeren geldt dat bewegen en sporten perspectief bieden. Zo lijken bewegen en sporten bij te dragen aan betere onderwijsprestaties en aan het verminderen van schoolverzuim en schooluitval¹⁷. Door onderzoek onder middelbare scholieren willen we de mogelijkheden die er, op en buiten school, zijn om middelbare scholieren in beweging te krijgen, beter gaan benutten.

15. Alles over sport (2018). Basisschoolleerlingen minder bewegingsvaardig: vakleerkrachten gewenst.

16. Nederlandse Sportraad (2018). Plezier in bewegen.

17. Regioplan (2018). Effecten meer en beter bewegingsonderwijs.

* Kenniscentrum Sport & Bewegen (2020). Van jongs af aan vaardig in bewegen.

- **In 2025 hebben bijna alle kinderen (>99%) een zwemdiploma aan het einde van de basisschool.**

We zien Eindhoven als dé stad van de zwemsport. In dat plaatje past ook dat (bijna) alle kinderen aan het einde van de basisschool een zwemdiploma hebben gehaald. Op dit moment zijn er veel Eindhovense kinderen die aan het einde van de basisschool een zwemdiploma hebben, maar er is ook nog steeds een aanzienlijke groep (ca. 4%) voor wie dit niet het geval is. Zoals toegezegd aan de gemeenteraad, komen we in 2021 met een actiegericht plan om kwetsbare groepen beter te bereiken, waarbij we nadrukkelijk de verbinding zoeken met de Lokale Educatieve Agenda (LEA).

- **In 2023 is op innovatieve wijze de ‘Zwemles van de Toekomst’ ontwikkeld.**

Om kinderen aan het zwemmen te krijgen en houden, geldt wederom dat het belangrijk is dat ze hier vanaf jonge leeftijd plezier in ervaren. De bestaande zwemlessen worden door veel kinderen en ouders niet echt aantrekkelijk gevonden. In het kader van de ‘Zwemles van de Toekomst’ ontdekken we (in het InnoSportLab de Tongelreep) met welke innovaties we zwemlessen leuker kunnen maken. Daarmee wordt deze zwemles ook benut om kinderen vaardigheden te laten ontwikkelen die later ingezet kunnen worden voor andere (zwem)sporten. De Eindhovense lessen die we leren, exporteren we vervolgens naar andere plekken in Nederland en de rest van de wereld. Daarmee bouwen we verder aan ons imago als stad van de zwemsport.

- **In 2023 zijn alle kinderopvangorganisaties in Eindhoven aan de slag met beweegstimulering om de motorische vaardigheden van jonge kinderen te ontwikkelen.**

Hoe jonger kinderen worden aangemoedigd om vaker en plezierig te bewegen en sporten, hoe beter. Dat geldt dus al vóór de periode voordat kinderen naar de basisschool gaan. We vinden het daarom belangrijk dat ook kinderopvangorganisaties aan de slag gaan met beweegstimulering om de motorische vaardigheden van kinderen te ontwikkelen. Als gemeente stimuleren en faciliteren we kinderopvangorganisaties om deze stap te zetten.

Dat doen we onder meer in de overleggen die we hebben in het kader van de LEA en via de GGD. Inhoudelijk sluiten we hiervoor aan bij de Gezonde Kinderopvang-aanpak. Met deze aanpak zetten kinderopvangorganisaties planmatig en integraal in op de gezondheid van jonge kinderen. Bewegen en sporten vormen één van de belangrijkste thema's binnen deze aanpak.

- **In 2021 zijn we gestart met een pilot gericht op de inzet van clubkadercoaches, waarmee we werken aan een positief en veilig sportklimaat.**

We vinden het belangrijk dat er bij de sportverenigingen in Eindhoven sprake is van een positieve sportcultuur; dat iedereen met plezier en veilig kan sporten bij onze verenigingen. Clubkadercoaches begeleiden de trainers en coaches die actief zijn bij sportverenigingen, met als doel om de kwaliteit van de trainingen en daarmee het sportplezier te vergroten. De focus ligt op het didactische en pedagogische aspect van de trainingen, niet op sporttechnisch vlak. Een clubkadercoach zorgt voor een tijdelijke impuls. De coach ondersteunt verenigingen om trainersbegeleiding een duurzame plek te geven in beleid en uitvoering. Zo werken we aan een verhoging van het aantal gecertificeerde jeugdcoaches.

A group of people are practicing yoga in a city courtyard. In the foreground, a woman with blonde hair and tattoos is in a cobra pose on a green mat. Behind her, a man in a black tank top is also in a similar pose. To the left, a man in a blue 'SUPERDRY JPN' t-shirt is in a similar pose. In the background, two women are sitting on mats, one in a red top and one in a black top. The courtyard is paved with large, irregular stones. In the background, there are modern buildings with large glass windows. A sign for 'vdlart' is visible on one of the buildings. The sky is clear and blue.

4.

ONZE GROEIENDE STAD
BIEDT VOOR IEDEREEN
RUIMTE OM TE
BEWEGEN EN SPORTEN.

We willen een beweegvriendelijke gemeente zijn. Dat betekent dat er in de hele stad plekken zijn die uitdagen om in beweging te komen en blijven: de stad als toegankelijk speelveld voor jong en oud. Een essentiële rol is hierin weggelegd voor de openbare ruimte. Deze moet inwoners, bewust en onbewust, stimuleren om te bewegen en sporten en daarnaast bijdragen aan de doorgaande ontwikkeling van hun motorische vaardigheden. Op steeds meer plekken in de openbare ruimte worden beweegaanleidingen toegevoegd en drempels om te bewegen weggenomen. Ook de meer traditionele sport- en beweegaccommodaties (zoals de sportvelden en sporthallen) blijven belangrijk. We zorgen ervoor dat deze accommodaties passen bij de behoefte van onze inwoners, nu en in de toekomst.

In de komende jaren willen we, in samenwerking met onze partners in de stad, de volgende doelstellingen realiseren:

- **Bij minimaal vijf gerealiseerde gemeentelijke projecten per jaar is sprake van een beweegvriendelijk ontwerp voor de openbare ruimte.** Dat wil zeggen dat een of meerdere elementen voor bewegen en sporten in de openbare ruimte zijn toegevoegd. Deze doelstelling sluit aan bij hetgeen is vastgelegd in de Eindhovense omgevingsvisie. Eindhoven als gezonde en toekomstbestendige stad, is één van de vier deelambities uit deze visie. Daar hoort bij dat de openbare ruimte uitnodigt tot verblijven, ontmoeten, gezond gedrag en bewegen bij inwoners van alle leeftijden. Het gaat dan bijvoorbeeld om voldoende groen in de wijken, aantrekkelijke en multifunctionele verblijfplaatsen, veilige fietspaden, uitnodigende wandelroutes en toegankelijke (generatieloze) speel- en beweegplekken. Dat is wat Eindhoven in belangrijke mate een aantrekkelijke stad maakt. Want wat zou New York zijn zonder Central Park? Ieder jaar worden er meerdere gemeentelijke projecten geïnitieerd die ingrijpen in de openbare ruimte. We zien dit als een natuurlijke kans om sport- en beweegmogelijkheden toe te voegen aan de stad. Denk bijvoorbeeld aan herbestrating, rioolvervanging, maar ook plekken waar project-

Uitgangspunten voor een beweegvriendelijke omgeving*

Het Kenniscentrum Sport & Bewegen (2019) identificeert zes uitgangspunten voor een beweegvriendelijke omgeving:

1. Een omgeving met voorzieningen (plekken) in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten, ontmoeten en zich verplaatsen;
2. Een omgeving waarin gebruikers worden gestimuleerd (bijvoorbeeld door interventies, campagnes, beweegapps en activiteiten aanbod) te spelen, te sporten en zich actief te verplaatsen.
3. Een omgeving waarin een activiteiten aanbod is gekoppeld aan de voorzieningen, zodat die duurzaam gebruikt worden.
4. Een omgeving die schoon, heel, veilig, toegankelijk en uitdagend is (ingericht).
5. Een omgeving die tot stand is gekomen vanuit urgentie bij de gebruiker(s) en door samenwerking tussen publieke, private en particuliere partijen.
6. Een omgeving die is toegepast en afgestemd op het juiste schaalniveau.

Hoewel de fysieke** leefomgeving een randvoorwaarde is om te kunnen bewegen en sporten, is er om mensen in beweging te krijgen (vaak) meer nodig dan hardware. Zoals bijvoorbeeld georganiseerd aanbod en beheer, toezicht en onderhoud. Dat maakt dat deze vierde ambitie ook in nauwe samenhang met de andere ambities moet worden beschouwd. De sportregisseurs spelen ook hier weer een belangrijke rol. Bovendien is samenwerking met andere expertisedomeinen noodzakelijk om tot een beweegvriendelijke omgeving te kunnen komen. Vaak ligt de trekkersrol zelfs bij een ander domein dan Sport.

ontwikkeling of nieuwbouw van scholen plaatsvindt. Bij deze projecten nemen we de beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte integraal mee in de afwegingen die gemaakt worden in de ontwerpfase. Dat kan bijvoorbeeld leiden tot bredere trottoirs of het toevoegen van een beweegaanleiding (spelelement).

* Kenniscentrum Sport & Bewegen (2019). *Speel, ren, fiets, skate, zwem, sup en bewandel...*

** Mulier Instituut (2020). *Werkzame elementen van de beweegvriendelijke omgeving.*

- **Vanaf 2021 gaan we experimenteren met minimaal drie pop-up sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte.**

Er zijn in onze stad steeds meer sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte. Denk bijvoorbeeld aan de verschillende Cruyff Courts en het Urban Sportpark, dat vóór de zomer van 2021 klaar is voor gebruik. Door te gaan experimenteren met minimaal drie kleinschalige pop-up sport- en beweegvoorzieningen in wijken, gericht op verschillende leeftijdsgroepen, willen we nog een extra, uitdagende impuls geven aan het bewegen en sporten in de openbare ruimte. De verwachting is dat het tijdelijke karakter van pop-up voorzieningen zorgt voor extra interesse. Bovendien stellen pop-up voorzieningen ons in staat om op meerdere plekken te leren over wat er op welke locatie wel en niet werkt. Dat levert waardevolle input op voor andere, meer structurele projecten. Zo gebruiken we deze ervaringen ook om te toetsen of er op aanvullende plekken in de stad behoefte is aan bijvoorbeeld (generatieloze) beweegtuinen. Op andere plekken in de stad hebben we al gezien dat die behoefte randvoorwaardelijk is voor het succes van een beweegtuin.

- **Onder de vlag van #040beweegt, worden jaarlijks minimaal twee nieuwe projecten ondersteund gericht op innovatieve sport- en beweeginitiatieven in de openbare ruimte.**

#040beweegt is een samenwerkingsverband tussen het InnoSportLab Sport & Beweeg, de Technische Universiteit Eindhoven, Fontys Sporthogeschool en de gemeente Eindhoven. Deze samenwerking gaan we verder uitbouwen. De samenwerkingspartners zien de stad als een grote, real-life onderzoeksomgeving en bieden inwoners de mogelijkheid om zelf een actieve bijdrage te leveren aan sport- en beweeginitiatieven in Eindhoven. We zetten in op experimenten met een technologische en innovatieve insteek, gericht op sport- en beweegstimulering in de openbare ruimte.

- **Alle nieuwe (binnen)sportaccommodaties (bijvoorbeeld gebouwd in het kader van het Integraal Huisvestingsplan VO) zijn geschikt en worden gebruikt voor zowel onderwijs- als recreatief sportgebruik.**

Het hebben van voldoende sport- en beweegaccommodaties – waar tegen een maatschappelijk tarief kan worden gesport – is een randvoorwaarde voor onze inwoners om bepaalde (georganiseerde) sport- en beweegactiviteiten te kunnen beoefenen. Terwijl sport- en beweegaanbieders vaak in de avonden en weekenden gebruik willen maken van sportaccommodaties, hebben scholen overdag ruimte nodig voor hun bewegingsonderwijs. Dat kan dus mooi op elkaar aansluiten. Veel van de binnensportaccommodaties in onze stad worden al gebruikt door zowel onderwijsinstellingen als sport- en beweegaanbieders. Toch denken we de samenwerking met onderwijs nog verder te kunnen versterken. Bij nieuw te bouwen sportaccommodaties bij onderwijsinstellingen, gaan we daarom altijd het gesprek aan over het breder inzetten van de betreffende accommodatie. Aanknopingspunten hiervoor zijn al opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan VO.

- **In 2022 is in kaart gebracht hoe de huisvesting voor bewegen en sporten verder kan worden geoptimaliseerd, passend bij de behoefte van onze inwoners, nu en in de toekomst.**

Zoals beschreven onder 2.2, verandert zowel de sport- en beweegmarkt als de omvang en samenstelling van onze bevolking. Dat kan gevolgen hebben voor de vraag naar sport- en beweegaccommodaties in de stad. We vinden het belangrijk om hier een goed en toekomstbestendig beeld bij te hebben. Voor sportaccommodaties gaan we daarom aan de slag met het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Sport. Zo'n plan stelt ons in staat om proactiever te sturen op benodigde accommodaties en om in te kunnen spelen op eventuele kansen en ontwikkelingen. We koppelen dit aan een verkenning van de gymzaal van toekomst en ideeën om het bewegingsonderwijs een innovatieve invulling te geven. Daarvoor werken we samen met de onderwijsinstellingen. Algemeen uitgangspunt blijft een zo efficiënt mogelijk gebruik van onze accommodaties. Het primaire doel van onze accommodaties is om een maximaal aantal inwoners in beweging te krijgen.

Op momenten dat een accommodatie hiervoor niet gebruikt wordt, kijken we naar een alternatieve invulling, waarbij we – met name bij grootschalige accommodaties (zoals in de Gennep Parken) – ook oog hebben voor de bredere functie van het gebied. Een zo efficiënt mogelijk gebruik van onze accommodaties betekent ook dat we als gemeente géén nieuwe accommodaties aanleggen als er op andere plekken nog geschikte ruimte is.

- **In 2021 leggen we de basis voor het vaststellen van een Eindhovense sport- en beweegnorm. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en grootschalige wijkvernieuwing in Eindhoven worden vanaf 2022 kwantitatieve en kwalitatieve normen gesteld aan de aanwezigheid van sport- en beweegvoorzieningen.**

Eindhoven is volop in ontwikkeling. Het is essentieel dat er bij (nieuwe) woningbouwlocaties en als onderdeel van onze verdichtingsopgave voldoende ruimte wordt gecreëerd voor bewegen en sporten. Dat draagt bij aan het woon-, werk- en verblijfsgevoel en is nodig om onze sportieve ambities te kunnen behalen. We gaan daarom kwantitatieve en kwalitatieve normen ontwikkelen voor de aanwezigheid van sport- en beweegvoorzieningen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en grootschalige wijkvernieuwing. Daarbij laten we ons onder meer inspireren door de Amsterdamse sportnorm. Het vaststellen van kwantitatieve en kwalitatieve normen betekent niet dat er één blauwdruk komt. De voorzieningen moeten uiteraard passen bij het karakter van het gebied en de behoeften van de (toekomstige) inwoners of gebruikers.

5.
TOPSPORT EN
SPORTEVENEMENTEN
INSPIREREN EN LATEN
HET TDK-PROFIEL ZIEN
VAN ONZE STAD.

We willen dat topsport en sportevenementen in Eindhoven mensen inspireren en economische en maatschappelijke waarde hebben. Op die manier leveren zij een belangrijke bijdrage aan onze vitale stad. Onze hoogwaardige (top)sportinfrastructuur zorgt voor talentontwikkeling in de stad. Het binden van talent aan de stad is van grote inspirerende waarde, voor jong en oud. Door grootschalige sportevenementen wordt Eindhoven nog meer op de kaart gezet als sportstad, passend bij de grootstedelijke dynamiek in de stad. Voor grootschalige evenementen stellen we als voorwaarde dat ze maatschappelijk betekenisvolle side-events hebben.

In de komende jaren willen we, in samenwerking met onze partners in de stad, de volgende doelstellingen realiseren:

- **Eindhoven versterkt haar positie als zwemstad en gaat dit internationaal uitdragen met een zwembad waar inwoners trots op zijn.** Eindhoven is met het Pieter van den Hoogenband zwembad op dit moment de onbetwiste zwemstad van Nederland. De nieuwbouw die de komende jaren op stapel staat, zorgt ervoor dat we op het gebied van topsport én breedtesport stappen vooruit te maken. In een gedragen visie hebben alle gebruikers richting gegeven aan het nieuwe zwembad. Met de toevoeging van nieuwe zwemsporten, meer samenwerking tussen sportaanbieders, het delen van kennis en faciliteiten, de ontwikkeling van de zwemles van de toekomst, het organiseren van meer kleine en grote zwemevenementen, en een toename van het aantal topsportprogramma's, zorgt het nieuwe zwembad voor nieuw elan, innovatie en overall meer dynamiek. Daarbij zal het zwembad ook fungeren als kloppend hart voor Genneper Parken. De stad kan haar positie als zwemstad versterken en internationaal uitdragen met een zwembad waar inwoners trots op zijn. Zoals Heereveen trots is op haar Thialf. De gemeente kan dit niet alleen. In deze beleidsperiode gaan we de nieuwbouw van het nieuwe zwembad realiseren, waarbij de kaders die unaniem door de gemeenteraad zijn meegegeven, leidend zijn. Daarbij werken we samen met bestaande en nieuwe partners, zoals sportbonden,

zorginstellingen en het bedrijfsleven. Op deze manier gaat het nieuwe zwembad straks bijdragen aan brede sportstimulering en gezondheid, de zwemles van de toekomst, economische impact en (internationale) aantrekkelijkheid van onze stad.

▪ **In 2024 hebben we minimaal twee grootschalige sportevenementen binnengehaald in een strategische sport.**

Als een grootschalig evenement zien we een Europees Kampioenschap (EK), Wereldkampioenschap (WK) of Olympisch Kwalificatietoernooi (OKT).

De strategische sporten zijn sporten die van oudsher en qua infrastructuur (bovenstedelijke (top)sportvoorzieningen) en uitstraling passen bij onze stad.

Het zijn sporten waar Eindhoven in het land (en erbuiten) mee geassocieerd wordt: zwemmen, voetbal, hockey en urban sports. Daarnaast richten we ons op sporten die naadloos aansluiten op het TDK-profiel van onze stad, zoals Formule E. Om deze grootschalige evenementen binnen te kunnen halen, is het nodig dat we meerjarig gaan sparen voor evenementen. Het huidige jaarlijkse budget voor sportevenementen is niet toereikend.

Bovendien willen we dat ook kleinschaligere sportevenementen doorgang kunnen blijven vinden. Daarom gaan we in 2021 een gesloten reserve sportevenementen instellen, waarbinnen we meerjarig kunnen sparen. Dat past ook bij het feit dat het voor dit soort grootschalige evenementen vaak noodzakelijk is om een zogenaamd bid uit te brengen. Deze grootschalige evenementen moeten passen bij Eindhoven en ook spin-off hebben voor de breedtesport. Dat komt de economische en maatschappelijke impact van het evenement ten goede. Daarnaast vinden we het belangrijk dat een verbinding wordt gemaakt met het TDK-profiel van onze stad en dat sprake is van maatschappelijk betekenisvolle side-events. Als ondertekenaar van het Convenant Gezonde Sportevenementen, gaan we met organisatoren ook in gesprek over een gezond aanbod aan eten en drinken, zeker als evenementen of specifieke side-events vooral zijn gericht op kinderen. Inclusiviteit, toegankelijkheid en duurzaamheid zijn andere thema's die we in acht nemen.

▪ **Het Centrum voor Topsport en Onderwijs (Zuid), dat vanaf 1 januari 2021 verder gaat onder de naam TeamNL Centrum Zuid, blijft een volwaardig onderdeel van de Eindhovense sport- en beweeginfrastructuur. Het aantal topsport- en talentenprogramma's blijft minimaal stabiel.**

Er zijn slechts vijf Team NL Centra in Nederland. Het Team NL Centrum Zuid in Eindhoven is er één van. Topsport- en talentenprogramma's worden ondersteund vanuit het Team NL Zuid (onder licentie van NOC*NSF), de provincie Noord-Brabant en de gemeente Eindhoven. Binnen deze programma's trainen topsporters en talenten fulltime onder regie van hun sportbond. Ze trainen, wonen en studeren op één locatie. Alle benodigde begeleiding en voorzieningen zijn voor de topsporters voor handen. Zo kunnen talenten zich optimaal ontplooien en het beste uit zichzelf kunnen halen in hun sportieve en maatschappelijke loopbaan. Zo binden we topsporters en talenten aan onze stad. Als gemeente is onze invloed op het aantal topsport- en talentenprogramma's beperkt. Met ons aanbod aan goede en aantrekkelijke voorzieningen, zowel op het gebied van accommodaties als van samenwerkingsverbanden met interessante partners (bijvoorbeeld op het terrein van innovatie), zetten we erop in om het aantal topsport- en talentenprogramma's minimaal stabiel te houden. De komende jaren gaan we de verbinding met andere partners binnen het netwerk aanhalen, om kennisdeling te bevorderen tussen breedte- en topsport. De topsport maakt net als de breedtesport ontwikkelingen door. Inmiddels zijn een aantal urban sports olympisch geworden of worden zij dat op korte termijn. De Eindhovense urban topsporters maken ook gebruik van de faciliteiten van het CTO Zuid, bijvoorbeeld bij Area 51.

4

KAPSTOK VOOR HET UITVOERINGSPROGRAMMA

Deze sport- en bewegvisie vormt de kapstok voor het uitvoeringsprogramma bewegen en sporten 2021-2025, dat in de eerste helft van 2021 wordt opgesteld.

Het vaststellen van dit uitvoeringsprogramma is een collegebevoegdheid. In het uitvoeringsprogramma wordt verder uitgewerkt hoe we de in deze visie geïdentificeerde doelen willen gaan bereiken in de komende jaren. We zetten in op een dynamisch uitvoeringsprogramma. Dat betekent dat er door de tijd heen ruimte blijft om onze acties bij te stellen, als dat nodig of gewenst is. Bijvoorbeeld omdat ontwikkelingen in de samenleving daarom vragen (zoals COVID-19), omdat zich onvoorziene kansen voordoen waar we op in willen spelen, of omdat bepaalde interventies onvoldoende impact blijken te hebben. In dit traject blijven we schakelen met onze samenwerkingspartners in de stad en nadrukkelijk de verbinding maken met de ontwikkelingen in het kader van het LSAE.

